Nr 23147
1. juuli
2026,

VALITSUSE TEATAJA

Madalmaade Kuningriigi ametlik väljaanne alates 1814. aastast.

Põllumajanduse, kalanduse, toiduga kindlustatuse ja looduse riigisekretäri 28. juuni 2026. aasta otsus nr WJZ/107044338, millega muudetakse suunist loomade transpordiks kõrgel temperatuuril [Chain ID WGK: 29216]

Põllumajanduse, kalanduse, toiduga kindlustatuse ja looduse riigisekretär

Võttes arvesse üldhaldusõiguse seaduse artiklit 4:81 ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2005, 22. detsember 2004 mis käsitleb loomade kaitset vedamise ja sellega seonduvate toimingute ajal ning millega muudetakse direktiive 64/432/EMÜ ja 93/119/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1255/97 (ELT 2005, L 3) artiklis 3;

sätestab käesolevaga järgmist.

I ARTIKKEL

Loomade veo kõrgel temperatuuril eeskirja artiklis 1 asendatakse sõnad „kui vedu toimub välistemperatuuril vähemalt 35 kraadi Celsiuse järgi transpordivahendiga, mis ei ole varustatud aktiivse jahutussüsteemiga“ sõnadega „kui vedu toimub välistemperatuuril vähemalt 30 kraadi Celsiuse järgi transpordivahendiga, mis ei ole varustatud aktiivse jahutussüsteemiga, või kui transport hõlmab dekoratiivkalu, roomajaid, söödavaid kalu, krabisid või homaare, toimub vedu välistemperatuuril vähemalt 35 kraadi Celsiuse järgi transpordivahendiga, mis ei ole varustatud aktiivse jahutussüsteemiga“.

II ARTIKKEL

Käesolev määrus jõustub 1. aprillil 2027.

Dekreet ja selgitavad märkused avaldatakse valitsuse ametlikus väljaandes.

Haag, 28. juuni 2026

Põllumajanduse, kalanduse, toiduga kindlustatuse ja looduse riigisekretär
S.P.A. Erkens

SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

Käesolevas suunises täpsustatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2005, 22. detsember 2004 mis käsitleb loomade kaitset vedamise ja sellega seonduvate toimingute ajal ning millega muudetakse direktiive 64/432/EMÜ ja 93/119/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1255/97 (ELT 2005, L 3) artiklis 3 sätestatud keeldu „loomi ei tohi vedada viisil, mis tõenäoliselt põhjustab neile vigastusi või tarbetuid kannatusi“ (edaspidi „vedamise määrus“). Loomade vedamine kuumades ilmastikutingimustes võib põhjustada kuumastressi ja kannatusi, rikkudes seega kõnealust keeldu. 2020. aasta suunises on sätestatud, et see on alati nii, kui välistemperatuur on 35 kraadi või rohkem. Käesoleva suunise muudatusega kohandatakse välistemperatuuri piirmäära 35 °C-lt 30 °C-le, sest uued teadusteadmised näitavad, et sellest välistemperatuurist kõrgematel temperatuuridel on kõrge oht, et loomadel tekib kuumastress. Suunist kohaldatakse kõigi Madalmaades toimuvate vedude suhtes, isegi kui need pärinevad teisest riigist või on teel teise riiki. Dekoratiivkalade, roomajate ja toidukalade veoks jääb kehtima välistemperatuuri piirang 35 kraadi Celsiust.

2. Kõrge temperatuuri mõju loomade heaolule

Euroopa Toiduohutusameti (European Food Safety Authority, EFSA) teaduslikust aruandest loomade veoga seotud heaoluriskide kohta[1] nähtub, et Madalmaades valitseva õhuniiskuse juures kujutab 30 °C või kõrgem välistemperatuur endast kuumastressi tõttu alati märkimisväärset ohtu heaolule. Samast aruandest ilmneb, et ka välistemperatuuridel, mis on madalamad kui 30 °C, esineb erinevatele loomaliikidele suurenenud kuumastressi oht. Selleks et võtta arvesse ka suunise rakendatavust, on valitud üldine temperatuuripiir kõigi loomaliikide jaoks kõikidel vedudel, mille suhtes kohaldatakse vedamise määruse artikli 3 nõudeid. See piirmäär on sama nagu pikamaavedude puhul juba kehtiv temperatuuripiirang. Kaugtranspordi puhul on selle temperatuuripiirangu alus Euroopa Komisjoni 2019. aasta üleskutse liikmesriikidele mitte lubada enam pikamaavedusid, kui välistemperatuur on eeldatavasti 30 °C või kõrgem. Põllumajandus-, kalandus-, toiduga kindlustatuse ja loodusminister on sellele üleskutsele vastanud, nagu ka paljud teised Euroopa Liidu liikmesriigid.

Sellest hoolimata võivad isegi alla 30-kraadise õhutemperatuuri korral transporditavatel loomadel tekkida kuumastressist tulenevad tarbetud kannatused. Nagu on kirjeldatud riiklikus kariloomade veo plaanis äärmuslike temperatuuride ajal, viib Hollandi Toidu- ja Tarbijatoodete Ohutusamet (NVWA) De Biltis alates prognoositavast välistemperatuurist 27 kraadi Celsiuse järgi läbi täiendavaid kontrolle. Ta võtab täitemeetmeid, kui soojades tingimustes vedamise tõttu tekib loomadel kuumastress ja kannatused ning seega rikutakse veomääruse artiklit 3.
Loomade kannatuste oht soojades tingimustes on vedamise ajal suurem kui muudes olukordades (nt tallides). Sellel on kaks põhjust. Esiteks, pealelaadimine ja transport on lisategevused, millega sageli kaasneb loomade stressireaktsioon. Seetõttu kuumenevad loomad kiiremini üles. Teiseks on loomad veo ajal üksteisele lähemal kui tallis ja nende peade kohal on vajaliku ventilatsiooni jaoks vähem ruumi, mis tähendab, et nad ei suuda oma kehasoojust hajutada. Loomad ei saa sellest olukorrast põgeneda, et end jahutada. Eeltoodud põhjustel on seega õigustatud väita, et loomade vedu välistemperatuuril vähemalt 30 °C kujutab Hollandis valitseva õhuniiskuse juures endast alati suurt tarbetute kannatuste ohtu.

Erandit kohaldatakse dekoratiivkalade, roomajate, tarbimiseks mõeldud kalade transpordi suhtes. Selle põhjus on asjaolu, et nende loomakategooriate puhul, eriti paljude Madalmaades peetavate ja kaubeldavate liikide puhul, ei ole usutav, et neil on temperatuuril üle 30 °C suurem võimalus kogeda vedamise ajal kuumastressi. Dekoratiivkalad ja roomajad elavad sageli oma looduslikus elupaigas soojades või isegi kuumades elutingimustes. Lisaks transporditakse dekoratiivkalasid veega täidetud kottides, mis paigutatud polüstüreenimahutitesse. Ka tarbimiseks mõeldud kala transporditakse tavaliselt vees. See vesi soojeneb järk-järgult, mistõttu ei ole oodata, et veetemperatuur transpordi ajal kalade jaoks kriitilise tasemeni tõuseb. Lisaks puuduvad EFSA arvamused roomajate, dekoratiivkalade ja toiduks ettenähtud kalade transportimise maksimaalse ümbritseva õhu temperatuuri kohta. Puudub teaduslik põhjendus selle kohta, et maksimaalse temperatuuri alandamine tooks kaasa nende loomade heaolu suurenemise. Samuti ei ole ka Euroopa Komisjoni ettepanekus veomääruse läbivaatamise kohta sätestatud nende loomade veo maksimumtemperatuuri. Lisaks on nendel loomakategooriatel imetajatest erinev füsioloogia, mis tähendab, et nende soojusjuhtimine toimib teistmoodi ja nad taluvad kõrgemaid temperatuure. Siiski on neil loomakategooriatel omad maksimaalsed temperatuurid, mille ületamisel esineb neil probleeme. Seetõttu jääb nende loomakategooriate puhul kehtima eelmine piirmäär 35 kraadi.

[1] Euroopa Toiduohutusamet, 7. september 2022, „Sigade heaolu vedamise ajal“ (https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/7445), Euroopa Toiduohutusamet, 7. september 2022, „Veiste heaolu transpordi ajal“ (https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/7442), Euroopa Toiduohutusamet, 7. september 2022, „Konteinerites veetavate kodulindude ja küülikute heaolu“ (https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/7441), Euroopa Toiduohutusamet, 7. september 2022, „Väikemäletsejate heaolu transpordi ajal“ (https://www.efsa.europa.eu/ en/efsajournal/pub/7404), Euroopa Toiduohutusamet, 7. september 2022 „Hobuslaste heaolu transpordi ajal“ (https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/7444).

3. Kavandamine veo korraldaja poolt

Veomääruses rõhutatakse loomade veo hea planeerimise tähtsust. Artikli 5 lõike 3 sissejuhatava lause ja punkti a kohaselt peavad loomade veo korraldajad enne iga vedu tagama, et loomade heaolu ei kahjustaks veo eri osade ebapiisav koordineerimine ja et ilmastikutingimusi võetakse arvesse. Seetõttu on vaja tegutseda ennetavalt. See tähendab, et loomade vedu ei tohi mingil juhul toimuda, kui on oht, et vedu läbib ala, kus välistemperatuur on 30 °C või kõrgem. Isegi kui eeldatav temperatuur on alla 30 kraadi, tuleb hoolikalt kaaluda, kas vedu saab toimuda, arvestades loomade liigi ja kategooriaga seotud heaoluprobleemide tekkimise võimalust teatavatel temperatuuridel. Kui vedu toimub välistemperatuuril 30 kraadi või rohkem, on loomade heaolu seisukohast oluline, et vedu ei lükataks pikalt edasi ja et see viidaks vajaduse korral sobivasse kohta, kus loomad saab maha laadida ja neid majutada. Asjaolu, et sellistel juhtudel vedu jätkatakse – nii piiratult kui võimalik –, ei piira loomulikult tõsiasja, et rikutakse veomääruse artiklit 3 ja seetõttu võetakse jõustamismeetmeid.

4. Jahutussüsteemidega transpordivahendid

Kuna see puudutab lõppkokkuvõttes loomade tingimusi transpordivahendis, kohaldatakse käesolevat suunist üksnes sõidukite suhtes, mis ei ole varustatud loomade veoruumis aktiivse jahutussüsteemiga, nimelt kliimaseadmetega. Aktiivsete jahutussüsteemidega transpordivahendid suudavad piisavalt jahutada (või soojendada, nagu ühepäevaste tibude konditsioneeritud veo puhul) temperatuuri veovahendis, olenemata välistemperatuurist, temperatuurini, mis on loomade jaoks meeldiv. Ventilatsiooni olemasolu (mehaaniline või muu) ei ole piisav, et eeldada jahutussüsteemi olemasolu käesoleva suunise tähenduses, sest ventilatsioon puhub sisse sooja välisõhku. Kuigi see võib olla loomade jaoks meeldivam, ei alandata looma jaoks temperatuuri, mis tähendab, et kannatuste oht jääb muutumatuks. Eriti ajal, mil veiseveok peatub, näiteks võimalike liiklusummikute või juhi puhkeperioodide ajaks, suureneb ilma aktiivse jahutuseta sõidukites kuumus kiiresti ja seda ventilatsioon ei enneta. Loomavedu, mida käesolev suunis ei kata aktiivse külmutussüsteemi olemasolu tõttu, peab loomulikult siiski vastama veomääruse sätetele, mis tähendab muu hulgas seda, et loomadele ei tohi vedamise ajal põhjustada tarbetuid vigastusi ega kannatusi.

5. Regulatiivne koormus

Kuna tegemist ei ole määrusega, millele viidatakse regulatiivse koormuse nõuandekomitee [Adviescollege toetsing regeldruk, ATR] asutamisseaduse artikli 3 lõikes 1, ning käesolev poliitiline suunis on mõeldud transpordimääruses sisalduva normi selgitamiseks, ei ole regulatiivse koormuse analüüsi läbi viidud.

6. Rakendamise ja täidetavuse kontroll

Katse kokkuvõte

Jõustamise, teostatavuse ja pettusekindluse testis (HUF-test) järeldab NVWA, et poliitikasuunis on piiratud jõustatav ja teostatav. Ministeerium märgib, et see piirang tuleneb õigusliku aluse puudumisest, mis võimaldaks hinnata teel olemise temperatuuri enne kaugveo algust ja – kui see temperatuur ületab teel 30 °C – veotaotlust mitte töötlemisse võtta. Ministeerium märgib ka, et rikkumisi on võimalik tuvastada ainult põhimõttel in flagrante delicto, mis tähendab, et ministeerium ei saa riigisiseseid vedusid ette näha. Lisaks märgib ministeerium, et suunises ei täpsustata, kuidas ministeerium saab kindlaks teha, et suunist on rikutud. Lisaks märgib NVWA, et arvestades asjaolu, et päevad, mil temperatuur tõuseb 30 kraadini või rohkem, muutuvad tulevikus tõenäoliselt üha sagedasemaks, peab amet praktikas pidevalt leidma tasakaalu ressursside jaotamisel loomade heaolu jälgimiseks transpordi ajal ja muude loomade heaoluga seotud riskide jälgimiseks. Seoses erandiga, mis käsitleb transportimist aktiivse jahutussüsteemiga varustatud sõidukiga, märgib ministeerium, et puuduvad kriteeriumid, mille alusel määrata kindlaks nõuded, millele selline süsteem peab vastama. Seetõttu ei ole NVWA-l võimalik seda hinnata. Samuti märgib ministeerium, et suunise seletuskirjas tuleb selgitada, et suunis ei ole veomäärusega vastuolus.
Lisaks märgib NVWA, et pärast muudetud poliitikasuuniste jõustumist saab ta tegelikult keelduda ekspordisertifikaadi väljastamisest üksnes juhul, kui kohapealne temperatuur on sertifitseerimise ajal vähemalt 30 °C. Kui temperatuur on (veelgi) madalam, peab NVWA väljastama ekspordisertifikaadi (kui ka muud sertifitseerimistingimused on täidetud). Sellest hoolimata võib NVWA võtta hiljem selle Madalmaades toimuva veo käigus täitemeetmeid, näiteks määrata trahvi, kui temperatuur täitemeetme võtmise hetkel on vähemalt 30 kraadi Celsiust. On võimalik, et sellisel juhul esitab vedaja vastuväite, väites, et NVWA oli juba enne vedu välja andnud kehtiva ekspordisertifikaadi. Ei ole selge, kuidas kohus sellist olukorda hindab ja kas seetõttu saab määratud trahvi jõusse jätta.

Reaktsioon

NVWA peab enne pikamaavedu hindama, kas esitatud veokava on realistlik ja kas see vastab veomääruses sätestatud eeskirjadele. Nagu eespool märgitud, täpsustatakse käesolevas suunises veomääruse artiklis 3 sätestatud keeldu „vedada või lasta vedada loomi nii, et see võib põhjustada loomadele vigastusi või tarbetuid kannatusi“. Kui juba enne pikka vedu on selge, et teel on temperatuur tõenäoliselt kõrgem kui 30 °C, saab ministeerium seega kindlaks teha, et veo kavandamine ei vasta veomääruse eeskirjadele. Näiteks pakub suunis NVWA-le õiguslikku tuge veo planeerimise hindamisel enne pikamaavedu. Kuna suunis tõlgendab veomääruse artiklis 3 sätestatud keeldu „vedada või lasta vedada loomi nii, et see võib põhjustada loomadele vigastusi või tarbetuid kannatusi“, ei ole see veomäärusega vastuolus.
Lühimaa- ja riigisiseste vedude puhul ei ole selline veo planeerimine veomääruse kohaselt kohustuslik. Seega ei ole siin tõepoolest võimalik ennetavalt tegutseda ja jõustamine sõltub põhimõtte in flagrante delicto järeldustest. Lisaks ei vabasta väljastatud veterinaarsertifikaat vedajat vastutusest tagada veo ajal loomade heaolu. Vedaja peab siiski vedama vastavalt veomääruse eeskirjadele, võimaldades määrust jõustada, kui ministeerium teeb kindlaks, et vedaja veab loomi temperatuuril 30 °C.
Ministeerium saab ise kindlaks määrata, kuidas ta suudab tõendada, et suunist on rikutud. Ministeerium võib sellist meetodit tööjuhendis edasi arendada, nagu tehti 2020. aasta suunisega, kus 35 °C on loomade veo ülempiir. On arusaadav, et ministeerium peab tegelikkuses tegema otsuse riiklike veterinaararstide ja teiste järelevalvet teostavate järelevalveasutuste käsutuses oleva suutlikkuse alusel.

Aktiivse jahutuse kriteeriumide osas selgitatakse käesoleva poliitilise suunise seletuskirjas, et see tähendab kliimaseadet, mis võimaldab transpordivahendi temperatuuri – olenemata välistemperatuurist – piisavalt jahutada temperatuurini, mille juures loomad saavad oma kehatemperatuuri tõhusalt reguleerida. On ütlematagi selge, et sellise aktiivse jahutusega transpordivahendid peavad endiselt vastama veomääruse sätetele, mis tähendab muu hulgas seda, et loomadele ei tohi veo ajal tekitada tarbetuid vigastusi või kannatusi.

7. Teavitamine

Direktiivi 2015/1535 (teavitamisdirektiiv) järgimiseks on poliitilise suunise eelnõust teavitatud Euroopa Komisjoni numbri 2025/0111/NL all. Kolmekuulise ooteaja jooksul laekus teiselt liikmesriigilt poliitikasuuniste kavandi kohta kaks faktiküsimust (MSG *103*). Esimene küsimus puudutas krabide ja homaaride hõlmamist käesoleva määrusega. Selle küsimuse tulemusena on poliitiliste suuniste eelnõu muudetud nii, et krabid ja homaarid ei kuulu enam selle reguleerimisalasse. Selle põhjuseks on asjaolu, et need ei ole selgroogsed loomad, ning transpordimäärust, millega käesolev poliitikasuunis on seotud, ei kohaldata nende suhtes, nagu küsimuse esitaja on õigesti märkinud. Teises küsimuses küsiti poliitikasuunise kohaldamisala kohta (kas seda kohaldatakse riigisisese või ka rahvusvahelise transpordi suhtes). Vastus oli, et suunist kohaldatakse kõigi vedude, sealhulgas rahvusvaheliste vedude suhtes, kuna see on seotud veomääruse tõlgendamisega. Ooteaeg algas 25. veebruaril 2025 ja lõppes 26. mail 2025.

8. Jõustumine 1.4.2027

Kuna selle poliitikasuunise muudatusel on sektorile märkimisväärne mõju, mis nõuab mitmesuguseid kohandusi, tehti otsus lükata selle jõustumine edasi kuni 1. aprillini 2027. Pikkade kõrgete temperatuuride ajal võivad loomakasvatajad ja vedajad leida, et neil on igal päeval või nädalal lühem ajavahemik loomade vedamiseks jahedamatel tundidel. Eelkõige juhul, kui transpordiettevõtja sõidukipark ei ole veel piisavalt kohandatud, et võimaldada loomade vedamist temperatuuril üle 30 kraadi Celsiuse aktiivse jahutussüsteemiga varustatud sõidukites. See nõuab märkimisväärseid investeeringuid ning selliste sõidukite tootmine ja tarnimine võtab aega. Lisaks peab vedaja suutma tõendada, et paigaldatud aktiivne jahutussüsteem toimib tõhusalt, ning peab olema teadlik nõuetest, millele aktiivne jahutussüsteem peab vastama. Eelolevat aastat kasutatakse selleks, et jõuda selles küsimuses edasiste kokkulepeteni, konsulteerides LVVN-i riigisekretäri, asjaomase sektori ja NVWA-ga.

Kuna pikaajaliste kõrge temperatuuri perioodide ajal on loomade esmasest pidamiskohast äraviimine piiratud, võib loomade pidamisruumide täituvus muutuda liiga suureks. Jõustumise edasilükkamine annab esmastele ettevõtjatele võimaluse luua tegevuspaindlikkust, pidades silmas tootmisvõimsuse rakendamist sellistes valdkondades nagu aretuskavad, võimaldades seega tegutsemisruumi loomade äraviimise ja tarnimise ajastamisel. Eelkõige sealihasektoris tuleb seda tüüpi planeerimist kohandada vähemalt kuus kuud ette, et näha selle mõju tootmisvõimsuse kasutamisele pärast seda perioodi. Ka tapamajades võivad tapaprotsessi järjepidevus ja tapavõimsus sattuda surve alla pikkadel kõrgete temperatuuride perioodidel, kuna loomadega varustamine võib olla piiratud. Lühidalt öeldes annab piisavalt pikk üleminekuperiood enne kõnealuse muudatuse tegelikku jõustumist sektorile vajaliku aja, et see suudaks mõistlikul määral muudetud poliitilisi suuniseid järgida, vältides seeläbi sektorile tekkivaid ebaproportsionaalseid tagajärgi, mis võiksid tuleneda muudatuse kohesest jõustumisest.
Seetõttu on otsustatud, et muudatus ei jõustu enne 1. aprilli 2027, nagu teatati Euroopa Parlamendile[1] 16.

[1] Parlamendi dokumendid II 2025/26, 28 286, nr 1433

aprillil 2026 saadetud kirjas ja mida meedias laialdaselt kajastati.

NVWA kasutab ajavahemikku kuni 1. aprillini 2027, et teha koostööd asjaomaste sektori sidusrühmadega, et kohandada äärmuslikel temperatuuridel toimuvat loomakasvatust käsitleva riikliku kava sätteid muudetud poliitikasuunistes sätestatud uue standardiga. Lisaks annab tähtaeg NVWA-le võimaluse vajaduse korral järelevalve ja jõustamise viisi kohandada. Kuna äärmuslike temperatuuride korral loomade transportimist käsitlev riiklik kava hakkab kehtima juba siis, kui ümbritseva õhu temperatuur on 27 kraadi Celsiust või kõrgem, eeldatakse, et siin on vaja teha suhteliselt vähe muudatusi.

Põllumajanduse, kalanduse, toiduga kindlustatuse ja looduse riigisekretär
S.P.A. Erkens